

Для коментарів чи іншого зворотного зв'язку заповніть форму:
[форма зворотного зв'язку щодо цієї версії настанови](#)

Версія цього документу для друку: <http://guidelines.moz.gov.ua/documents/2918?id=ebm00582&format=pdf>

Настанови на засадах доказової медицини.
Створені DUODECIM Medical Publications, Ltd.

Настанова 00582. Розвиток мови та промовляння

Автор: Mari Qvarnström
Редактор оригінального тексту: Jukka Pekka Jousimaa
Дата останнього оновлення: 2018-08-09

Основні положення

- Діти, які відстають від ровесників у розвитку, повинні направлятися на консультацію до логопеда ^[доказ 02746] [C].
- Важливо спостерігати за спілкуванням: як дорослий спілкується з дитиною; яка стадія емоційного розвитку дитини; який психологічний стан?
- Затримка розвитку мови може бути першою ознакою певних мовних проблем, дислексії ^[настанова 00692] [Розлади здатності до нав...], порушення слуху, розумової відсталості, аутизму або інших станів, пов'язаних з проблемами у спілкуванні ^[настанова 00694] [Розлади аутистичного спе...], моторних розладів (диспраксія) ^[настанова 01051] [Синдром дитячої незграбн...], депривації, проблем у сім'ї ^[настанова 01023] [Спостереження за психоло...] та складних психосоціальних проблем дитини з різноманітним підґрунтям.
- Наявність хорошого слуху — це основа нормального розвитку мови. Тому потрібно перевіряти слух дитини.
- Сімейний анамнез мовних проблем та порушення уваги значить більше, ніж контроль за розвитком мовних навичок і комунікації дитини.

Проблеми, що потребують консультації логопеда в різному віці

- Перший рік життя
  - мало звуків та гуління
  - поганий контакт з дорослими
  - підозра на порушення слуху
  - поганий ковтальний і смоктальний рефлекс; утруднення під час годування
  - коротка вуздечка язика [Настанова 00590] | Структурні аномалії у ді...]
- Діти у віці 1–2 роки
  - Не вимовляє слів, не робить спроб їх вимовити або якимось іншим чином виразити свою думку (жестами)
  - Підозра на те, що дитина погано розуміє звернену мову або не виконує інструкції (потрібно завжди пам'ятати щодо середніх отитів, що повторюються, як про причину порушення слуху)
  - Дитина не обережна
  - Важко налагодити контакт з дитиною
  - Мова скандована або не зрозуміла після другого року життя.
  - Якщо дитина, що виросла в двомовній сім'ї, має малий словниковий запас, але в іншому розвивається нормально, розуміє звернену мову та прохання, їй необхідні заняття з логопедом.
- Діти у віці 3–4 років
  - Мова неправильна або незрозуміла (міняє місцями склади або звуки, скорочує довгі слова)
  - Значні граматичні помилки
  - Малий словниковий запас, труднощі в підборі слів
  - Мало говорить, всього декілька речень
  - Неадекватні відповіді, "власна мова"
  - Заїкання продовжується або починається після віку, коли воно ще є фізіологічним (близько 3 років)
  - Утруднене спілкування, дитина не зупиняється, щоб послухати

- Труднощі при виконанні простих інструкцій.
- Діти у віці 5–6 років
  - Помилки вимови (р, с, л, к та ін.) — потрібно виправити до шкільного віку
  - Мова не плавна (затинання та незграбність мови)
  - Обмежена та погано розвинена мова для даного віку
  - В цілому мова не зрозуміла, що може бути пов'язано з моторними та/або фонологічними проблемами або зі складнощами в розумінні зверненої мови.
- Діти віком 7–15 років
  - Усі вищенаведені проблеми, якщо ними не займались раніше
  - Особливо ті проблеми, які суттєво впливають на мову.

Настанови

- [Настанова 00692](#). Розлади здатності до навчання.
- [Настанова 00694](#). Розлади аутистичного спектру.
- [Настанова 01051](#). Синдром дитячої незграбності.
- [Настанова 01023](#). Спостереження за психологічним розвитком дитини у дитячому закладі охорони здоров'я.
- [Настанова 00590](#). Структурні аномалії у дітей.

Доказові огляди Duodecim

- [Доказовий огляд 02746](#). Speech and language therapy interventions for children with primary speech and language delay or disorder.
Дата оновлення: 2015-11-10
Рівень доказовості: C
Резюме: Speech and language therapy interventions may be effective for children with expressive phonological and vocabulary difficulties.

Авторські права на оригінальні тексти належать Duodecim Medical Publications, Ltd.

Авторські права на додані коментарі експертів належать МОЗ України.

Published by arrangement with Duodecim Medical Publications Ltd., an imprint of Duodecim Medical Publications Ltd., Kaivokatu 10A, 00100 Helsinki, Finland.

Ідентифікатор: ebm00582   Ключ сортування: 031.021   Тип: EBM Guidelines

---

Дата оновлення англomовного оригіналу: 2018-08-09

Автор(и): Mari Qvarnström   Автор(и) попередніх версій статті: Ritva Kalenius   Редактор(и): Jukka Pekka Jousimaa
Видавець: Duodecim Medical Publications Ltd   Власник авторських прав: Duodecim Medical Publications Ltd

---

Навігаційні категорії

EBM Guidelines   Phoniatics   Paediatrics   Otorhinolaryngology   Neurology

---

Ключові слова індексу

mesh: Speech   Speech development   mesh: Child Development   mesh: Language Development
mesh: delayed language and speech development   mesh: Speech Therapy   mesh: Infant   mesh: Dysarthria
mesh: Articulation Disorders   mesh: Stuttering   icpc-2: A39   icpc-2: A97   speciality: Neurology
speciality: Otorhinolaryngology   icpc-2: P24   icpc-2: P27   icpc-2: P39   speciality: Paediatrics   speciality: Phoniatics